

EDEBİYAT, SENARYO VE YAZMAK ÜZERİNE NOTLAR!

YAZI: Ercan KESAL

ercankesal@gmail.com

Kieslowski senaryo dersi verdiği öğrencilerine öncelikle bir şey sorarmış: “Sizi buraya getiren şey ne? Neler oldu? Neler yaşadınız da buraya geldiniz. Yaşamınızın inanılır, amaçsız bir analizini yapmadan bir şey yapmaya ve değiştirmeye başlayamazsınız.”

‘Her şeyden
vazgeçerim,
okumak ve
yazmaktan asla...’

www.ercankesal.com
adresini ziyaret etmek
için QR KOD’u telefo-
nunuzla taratın.

Elbette hikâyeler de, romanlar da, senaryolar da kurmacadır. Ama hayatı taklit ederler. Bu yüzden, önce kendi hayatlarımızı anlamak zorundayız. Kendimizi anlamaya gayret etmeden, başımızdan geçenlerin, yaptıklarımızın ya da yapmadıklarımızın, yapabileceğimiz halde yapamadıklarımızın cesur bir analizini yapmadan kimsenin hikâyesine vakıf olamayız. Ne en yakınımızdakilerin ne de sokaktakilerin!

Tüm bunların niye başımıza geldiğini anlamamanın ilk yolu, kendimize dönüp bakmak...

Geçmiş didiklemek, anıların altını kazı-
mak, kaybolmuş fotoğraflarımızı ve başı-
mızdan geçenleri geri getirebilir. Bunun
için önemli olan, hatırlamayı gerçekten
istememiz ve çaba harcamamız. Çoğu
zaman, biz istesek de istemesek de çıkıp
gelebilen bir şeydir anılar. Ancak yıl-
lar sonra aralarında bağlantıları kurma-
ya, olayları birbiriyle ilişkilendirmeye
başlarız. Hayat bize bunları toplu halde
sunmaz, hazmetmemizi kolaylaştıran bir
sırayla çıkarır karşımıza. Yaşadıklarımı-
zı içselleştirmemiz için gerekli mesafeyi
de yaratır. O mesafe sayesinde ki ru-
humuzu, aklımızı her seferinde yeniden
konumlandırarak ayakta kalmaya devam
ederiz.

Evet, zamanın bizden azade, kendine ait
bir şiddeti ve gücü var. Bu yüzden hatı-
rlandığında bize acı ve keder veren bir
şeyler saklıdır içinde. Geçmişten bugüne
bir kar topağı gibi sarılarak büyüyen bu
şeyi hatırlamanın yakıcı, kanırtıcı bir sü-
reç olduğu o kadar aşikâr ki! Ama hayat
böyle işte, bize en acı veren şeyler, bizi
en çok büyüten şeyler değil midir?

Lorca’nın yara ve ölümle ilişki kurarak İspanyollar için geliştirdiği duende kavramını hatırlayalım:

Yaptıklarımızda ve yaşadıklarımızda duende’si olan; ölümle, kayıpla, yarayla ilişkili olan bir şeyler var. Belki de bu coğrafyanın topraklarında ve duygularında gezinen, bizim ihtiyacımız olan, dönüp bakmamız gereken şey bu!

Vargas Llosa yazı yazmayı, “tersten striptiz yapmaya” benzetir:

“Romani tasarlarken hayal gücünün ürettiği kat kat ve rengârenk kıyafetleri giyinerek özündeki çıplaklığı, yani gösterinin başlangıç noktasını gizler. Bu öyle karmaşık ve özen gerektiren bir iştir ki sıklıkla yazarın kendisi bile ortaya çıkan ürünü tanımakta zorlanır.” der.

Kullandığımız dil, öncelikle yaşadığımız zamana ait ve dinamik olmalı. Bu önem-

li; insanın dilini derdi belirler çünkü. Sinema, edebiyat ya da diğer tüm yaratıcı sanat dalları bu derdi anlatmanın peşine düşer. Edebiyat, gerçekliği yeniden icat ederek başka bir dünyanın mümkün olabileceğini gösterir ve okuyucusunu da buna inandırır. Zorlu bir yolculuktur bu ve yol boyunca yazarın tek silahı vardır: Samimiyet...

Kendi yazma süreçlerimden çıkardığım bir tespiti paylaşayım: Yazının iki ‘ucu’ var: Bir ucu, baştan sona yazara ait ve benzersiz olan ‘esin’ ucu. Diğeri ise edebiyatın kendi geçmişinden gelen birikiminin dayattığı ‘teknik’ uç. Teknik meselenin dayatmasına hep iman ettim ve buradaki işimin bir marangoz ya da ayakkabı tamircisinden hiç bir farkının olmadığını unutmadım.

Edebiyatın konusu insanlığın ortak değerleridir. Acı, keder, coşku, hüznün, aşk, hayal kırıklığı, kıskançlık vs. İnsan var oldukça öykü de, şiir de, roman da var olacaktır kuşkusuz.

Okumak ve yazmak terapötik bir şeydir çünkü. Yaralı ruhlarımızı iyileştirir.

“Edebiyat, gerçekliği yorumlarken, yeniden keşfederken onu tanımamıza yardım eder. Gerçekliği tanımak, onu değiştirmeye başlamak için gereken ilk adımdır.” der Galeano.

Edebiyatın verdiği cesaret, başka bir gerçeklik mümkün değilmiş gibi dayatılan ve giderek alıştırıldığıımız “despotik düzene ve onun kurumlarına karşı bir itiraza dönüşebilir.”

Bu da utancımızdan ya da bu utanca ortak olma ayıbından kurtulmakla ilgili iyi bir başlangıç demektir.

“Yaşadıklarım, gördüklerim, duyduklarım ve okuduklarımdan bende kalanları ‘yeni icat ederek’ yazıyorum..”

ERCAN KESAL KİMDİR?

Hekim, yazar ve oyuncu Ercan Kesal, 1959 yılında Nevşehir’in Avanos ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Avanos’ta, lise öğrenimini Nevşehir’de tamamladı. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi’nden 1984 yılında mezun oldu. Keskin Devlet Hastanesi, Bala ve köylerinde Sağlık Ocağı hekimliği yaptı. Halen 1990 yılında kurduğu Özel Okmeydanı Hastanesinin yönetim kurulu başkanlığı görevine devam etmektedir.

Ercan Kesal, 2004-2006 yılları arasında İTİCÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Uygulamalı Psikoloji dalında master yapmış olup şu anda Yeditepe Üniversitesi Sosyal Antropoloji Doktora Eğitimine devam etmektedir.

2002 yılında yönetmen Nuri Bilge Ceylan’ın Uzak filmiyle oyunculuğa adım attı. 2010 yılında Bir Zamanlar Anadolu’da filminde Ebru ve Nuri Bilge Ceylan ile birlikte yazdığı senaryo; 2011 yılında Asia Pacific Screen Ödülleri’nde “En İyi Senaryo” dalında ödüle aday gösterildi. Nuri Bilge Ceylan’ın Üç Maymun ve Bir Zamanlar Anadolu’da filmlerinde senarist ve oyuncu, Vavien, Derin, Saç, Küf, Yozgat Blues, Sen Aydınlatırsın Geceyi, Hükümet Kadın 1 ve Hükümet Kadın 2 ve Ben O Değilim isimli filmlerde oyuncu olarak sinemaya devam etti. Oyuncu ve senarist olarak ulusal ve uluslararası birçok festivalde ödüller aldı. “Peri Gazozu”, “Evel Zaman” ve “Nasipse Adayız” kitaplarından bazılarıdır.

Oyuncu Nazan Kesal ile evli olan sanatçının Poyraz isminde bir oğlu vardır.